

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Zwolle
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Zwolle, 17 november 2021

Onderwerp: advies 'strategische onderwijsagenda 2021-2025'

Geacht College,

Op 25 oktober ontving de Participatieraad de adviesaanvraag over de strategische onderwijsagenda 2021-2025. Op 9 november heeft de Participatieraad het beleidsstuk doorgenomen. Daarbij zijn ook Toegankelijk Zwolle, het cluster Ggz en de Jongerenraad betrokken.

Inleiding

Allereerst complimenteren we de gemeente dat deze onderwijsagenda is ingebed in de Hervormingsagenda sociaal domein en in samenwerking met verschillende (professionele) partijen tot stand is gekomen.

De Participatieraad ziet echter ook graag omschreven op welke wijze er met kinderen, jongeren en hun ouders is samengewerkt om tot deze agenda te komen.

De participatieraad adviseert hen ook te betrekken bij o.a. de uitvoeringsagenda, monitoring en de innovatie expertisecentra. Hier komen we verderop in dit advies nog diverse malen op terug omdat wij van mening zijn dat dit erg belangrijk is.

Daarnaast complimenteren we de gemeente over de verdeling van taken en verantwoordelijkheden binnen de lokale educatieve agenda (LEA) met de daarbij behorende prioritering, planning en voortgang.

De Participatieraad adviseert om te beschrijven wat er naar aanleiding van de vorige strategische onderwijs agenda concreet bereikt is.

Algemeen

De gemeente heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in samenwerking met haar partners. In tijde van corona werd deze samenwerking steeds sterker. Wij adviseren om in te zetten op het behoud van een goede samenwerking zodat ook 'na corona' de samenwerking sterk blijft.

Daarnaast adviseren we om duidelijk te omschrijven wie regievoerder is. Er zijn diverse agenda's en overlegtafels. Omschrijf daarbij wie de eindregie heeft en op welke wijze dat gebeurt.

De Participatieraad staat achter de speerpunten die de gemeente benoemd in deze strategische onderwijsagenda maar ziet in een uitvoeringsagenda graag concreet omschreven hoe de gemeente deze speerpunten gaat uitvoeren. De Participatieraad wordt hier graag bij betrokken en adviseert om zoals in de inleiding beschreven staat hierbij ook jongeren en ouders te betrekken.

De gemeente omschrijft koppelingen met bestaand beleid. De Participatieraad adviseert om hierbij ook het beleid 'basisvaardigheden' en/ of laaggeletterdheid op te nemen en een koppeling te maken met het participatiebeleid. In het beleidsplan basisvaardigheden staat het volgende geschreven: 'Het aantal laaggeletterde mensen neemt toe in Nederland. Uit onderzoek blijkt dat 25% van de leerlingen de basisschool verlaat met twee jaar taalachterstand. En 14% van de 15-jarigen is laaggeletterd.' Een koppeling maken met dit beleid is dan ook van grote meerwaarde voor de strategische onderwijsagenda.

Samenwerking naar een hoger plan

De gemeente wil samen werken aan een hoger plan. Goed dat de gemeente de opgaven en wie welk belang heeft in kaart brengt en welke verantwoordelijkheden daarbij horen en dat zij daarna kijkt op welk niveau een speerpunt wordt opgepakt. De Participatieraad is van mening dat als de gemeente dit onderwerp écht naar een hoger plan wil trekken dat daar dan ook kinderen, jongeren en hun ouders bij betrokken moeten worden op een manier die past bij de doelgroep zodat zij invloed en inspraak hebben.

Overkoepelende opgave

De Participatieraad vindt het goed dat de gemeente ambieert dat er een flexibele doorgaande leerlijn is waarbij overgangen vloeiend verlopen. Wel geven we u graag mee dat hobbels in het leven soms ook positief kunnen werken en dat we als samenleving hobbels niet altijd kunnen en moeten voorkomen voor jongeren maar dat we hen leren om te gaan met hobbels.

Monitoring

De Participatieraad vindt het goed dat de gemeente een gezamenlijke monitor ontwikkeld. De Participatieraad adviseert om zoals eerder beschreven, hierbij ook kinderen, jongeren en hun ouders te betrekken.

Optimale ontwikkelkansen

De gemeente schrijft over bewegingsonderwijs. Goed dat hiervoor aandacht is. De Participatieraad adviseert om datzelfde te doen voor praktisch onderwijs. Nu wordt praktijk en theoretisch onderwijs vaak als tegenstelling gebruikt, terwijl de Participatieraad van mening is dat jongeren die theoretisch hoog scoren ook veel kunnen hebben aan praktisch onderwijs. Net als bij beweegonderwijs, kan praktijkonderwijs ervoor zorgen dat kinderen en jongeren beter in hun vel gaan zitten. Het is van belang dat onderwijs aansluit bij de behoeften van een kind of jongere.

Daarnaast schrijft u over de NPO gelden. Deze zijn tijdelijk terwijl deze onderwijsagenda tot 2025 duurt. De Participatieraad adviseert om duidelijk te omschrijven dat zaken die nu vanuit de NPO-gelden bekostigd worden, vervolgens onderdeel worden van de bestaande begroting zodat goede initiatieven niet verloren gaan doordat een geldstroom ophoudt te bestaan.

Wijkgerichte aanpak

Op pagina 13 schrijft de gemeente over een wijkgerichte aanpak. De Participatieraad adviseert om hierbij breder te denken. Jongeren kunnen van betekenis zijn voor de wijk. Ook kan de wijk iets betekenen voor het onderwijs. Er is een groot tekort aan personeel in het basisonderwijs. Inzet van vrijwilligers uit de wijk zou helpend kunnen zijn.

De Participatieraad adviseert om te kijken naar de mogelijkheden die sportparken kunnen bieden. Er kan vaker dan nu gewerkt worden met een hybride aanpak waarbij studenten van sportopleidingen een ondersteunende functie hebben bij de sportlessen binnen het primair onderwijs. Dit kan ook breder

getrokken worden. Divers onderwijs en kinderopvang (dat ook op sportparken aanwezig is) wordt dan gekoppeld aan elkaar.

Daarnaast adviseert de Participatieraad om scholen te motiveren om schoolpleinen vaker open te stellen voor de wijk, waardoor het schoolplein een verbindende factor in de wijk kan zijn.

Verder kan het jongerenwerk meer geïntegreerd worden in het onderwijs en andersom. Binnen de gemeente Dalfsen wordt daar al mee geëxperimenteerd. Jongerenwerkers dragen bij aan het onderwijs en leraren zijn buiten school om betrokken bij het jongerenwerk. De Participatieraad adviseert om te leren van ervaringen uit andere gemeenten.

Op pagina 15 wordt geschreven dat de gemeente wil dat leerlingen meer hun talent ontdekken en ontwikkelen. Investeren in talentontwikkeling, cultuureducatie en -participatie is dan ook een specifiek aandachtsgebied in het Cultuurperspectief Zwolle 2040.

De Participatieraad vindt het heel goed dat er aandacht is voor Participatie. We adviseren het doel van participatie uitgebreider te omschrijven. Participatie van leerlingen kan veel opleveren. Denk hierbij aan bijvoorbeeld het verbeteren van het onderwijs, het oefenen met burgerschap en het verhogen van de betrokkenheid van jongeren. De Participatieraad adviseert om jongeren te betrekken bij alle hoofdstukken van deze strategische onderwijsagenda.

Inclusief onderwijs

Wij zijn met de gemeente van mening dat ieder kind recht heeft op onderwijs. In de praktijk blijkt dat de uitvoering niet altijd haalbaar is. Er zitten nog steeds kinderen thuis zonder (goed passend) onderwijs. De samenwerking die de gemeente beschrijft kan helpend zijn om kinderen een passende plek te bieden. De Participatieraad adviseert om hier te omschrijven wie de regievoerder is, wie controleert en hoe men dit uit gaat voeren in de praktijk.

Het is belangrijk dat het kind en de jongere in het onderwijs centraal staat en dat ouders betrokken worden. Op dit moment ontvangen we signalen van ouders dat dit nog niet altijd gebeurt. We adviseren om in de onderwijsagenda op te nemen dat kinderen, jongeren en hun ouders betrokken worden en in de uitvoeringsagenda te omschrijven op welke wijze zij betrokken worden.

Onderwijs aan kinderen met een beperking of kwetsbaarheid wordt vaak gefinancierd vanuit verschillende geldstromen. De Participatieraad adviseert om samen met ouders (en waar mogelijk ook kinderen en jongeren), te kijken wat er nodig is om andere vormen van onderwijs aan te bieden. Onderwijs aanbieden vanuit de geldstroom 'zorg' is nog niet gebruikelijk maar soms wel wenselijk. De Participatieraad adviseert om als gemeente te stimuleren dat ouders krachten bundelen en goede ondersteuning ontvangen zodat zij kunnen bijdragen aan de kwaliteit van leven van hun kind. De Participatieraad adviseert om te kijken welke pilots er succesvol zijn in het land. Denk aan de 'school-in-school pilot' waarbij verschillende geldstromen gecombineerd worden en kinderen naar het regulier onderwijs gaan maar daarnaast ook speciaal onderwijs aangeboden krijgen.

Op pagina 17 schrijft de gemeente dat men zoveel mogelijk een passende onderwijsplek wil bewerkstelligen binnen het reguliere onderwijs. Soms houdt dit aanpassingen aan schoolgebouwen in bij onderhoud, renovatie en nieuwbouw van onderwijsinstellingen. De gemeente geeft hierbij aan dat dit wel binnen de financiële en wettelijke kaders moet vallen.

De Participatieraad adviseert om dit anders te formuleren. Zoals het er nu staat kan geld leidend zijn terwijl in deze agenda het kind en de jongeren centraal worden gesteld. Daarnaast adviseert de Participatieraad om niet alleen de gebouwen toegankelijk te maken maar ook het schoolplein en dit te wijzigen in de tekst op pagina 17.

De gemeente beschrijft op dezelfde pagina diverse speerpunten. De Participatieraad adviseert om onderwijzers bij te praten en indien nodig te trainen zodat zij bijdragen aan de speerpunten die opgesteld zijn.

Een positief sociaal opgroeiklimaat

De Participatieraad onderschrijft de speerpunten die beschreven staan in hoofdstuk 6.2. Er staat onder andere dat jongeren weten dat zij een toegevoegde waarde hebben. De Participatieraad adviseert om daarbij op te nemen dat jongeren dit niet alleen wéten maar ook echt voelen. Dit kan door participatie in de schoolcontext (door hen verantwoordelijk te maken voor onderdelen van het onderwijs en hen invloed te geven op het onderwijs), maar ook door hen buiten school van waarde te laten zijn, bijvoorbeeld door burgerschapslessen in de praktijk toe te passen, iets met hun mening te doen en acties en activiteiten echt uit te voeren.

Jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt

Op pagina 22 en 23 beschrijft de gemeente diverse speerpunten. De Participatieraad adviseert om hierbij ook aandacht te besteden aan jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Innovatie

Op pagina 23 geeft de gemeente aan dat zij innovatie expertisecentra ontwikkelen waar MBO, HBO en het bedrijfsleven kennis delen en samenwerken. De Participatieraad adviseert om daarbij ook het basisonderwijs, kinderen, jongeren en hun ouders te betrekken. Studenten HBO kunnen bijvoorbeeld onderzoek doen naar schuldhelpverlening. Het basisonderwijs kan daaraan gekoppeld worden zodat deze studenten in de praktijk, kinderen die daarmee te maken hebben ondersteunen. Zo worden zaken met elkaar verweven en kan er gewerkt worden aan innovatie.

Tot slot

Tot slot geven we graag mee dat we het belangrijk vinden dat er oog is voor de groep jonge statushouders die in zal stromen. Daarnaast vragen we aandacht voor jonge mantelzorgers, die vaak wat extra steun of aandacht kunnen gebruiken. De Participatieraad adviseert om in deze agenda ook aandacht te hebben voor deze beide groepen.

Mocht u naar aanleiding van ons advies vragen of opmerkingen hebben dan horen we dat heel graag.

Met vriendelijke groet,

Aljona Wertheim,
Voorzitter Participatieraad Zwolle